

Η ιστορία του πλατωνικού έρωτα του Παλληκαρίδη - Τι εξομολογείται η Λύα Χατζηαδάμου

[/ Αφιέρωματα](#) / [Γενικά Θέματα](#) / [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#) / [Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο](#) / [Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#) / [Πολυμέσα - Multimedia](#) / [Συνεντεύξεις](#)

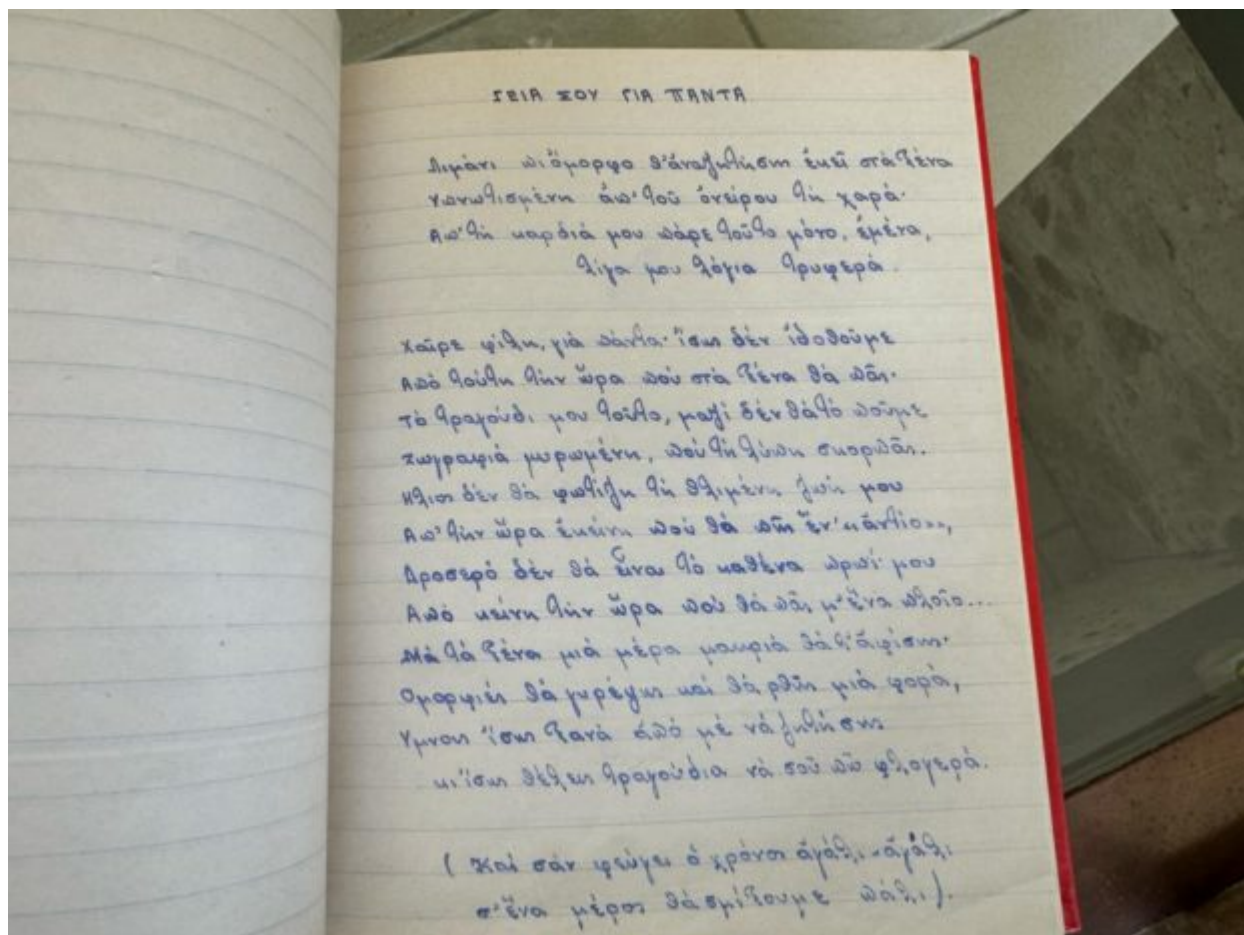

Ήταν ο έρωτας της ζωής του. Πίσω από τα σπουδαία ποιήματα του, πίσω από τον θρύλο του Αγώνα, πίσω από τα εμβληματικά λόγια του «θα πάρω μίαν ανηφοριά», ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης ήταν ένας ερωτευμένος νέος που βίωσε την αγάπη στο απόλυτο, μέσα σε αδιανόητα δύσκολες για τους σημερινούς νέους συνθήκες. Ο έρωτας του συνάντησε την ίδια απόλυτη αφοσίωση από πλευράς της κοπέλας, μέσα σε συνθήκες απολύτως πλατωνικές, όπως επέβαλλε η κυπριακή κοινωνία του '50.

Η γυναίκα που αποτέλεσε τον έρωτα ζωής για τον ήρωα μαθητή, ζει στην Πάφο και συγκλονίζει με τις θύμησες της, μιλώντας σήμερα αποκλειστικά στον «Φ». Είναι η κυρία Λύα Χατζηαδάμου-Βότση, που μας υποδέχεται ενθουσμούμενη την πρώτη - πρώτη σπίθα: «Γνωρίστηκα με τον Ευαγόρα ένα απόγευμα. Ήρθε κρατώντας στα χέρια πλάκες γραμμοφώνου με ένα βαλς του Στράους και κάποια κομμάτια κλασικής μουσικής, ζητώντας να του γράψω τα λόγια των κομματιών.

Μου έκανε μεγάλη εντύπωση, του είπα “ήξερα ότι είσαι αθλητής, δεν ήξερα ότι είσαι φιλόμουςος”. Μετά μου δώρισε τρία δικά του ποιήματα και άρχισαν όλα. Θα πρέπει να σας πω ότι συνεχίσαμε να αλληλογραφούμε, ενώ είμαστε στο ίδιο σχολείο, αλλά μας άρεσε να γράφουμε. Και πρέπει να ξέρετε ότι δεν μιλήσαμε ποτέ για τον έρωτα μας, δεν είπαμε ότι αγαπάμε ο ένας τον άλλο με λέξεις. Μόνο με ποιήματα και γράμματα. Και μέσα από αυτά καταλαβαίναμε τα αισθήματα του ενός προς τον άλλο.

«Όταν του είπα ότι θα φεύγαμε οικογενειακώς για τη Νότιο Αφρική», θυμάται η κ. Χατζηαδάμου, «μου έφερε ένα γράμμα που έγραφε: “Μούσκεψα με δάκρυα το μαξιλάρι μου χθες βράδυ. Δεν κοιμήθηκα, σκέφτομαι πώς θα ζήσω χωρίς εσένα”. Συγκινήθηκα, σκεφτόμουν το ίδιο πράγμα. Δεν είχα όμως επιλογή τότε, έπρεπε να ακολουθήσω την οικογένεια μου. Ο πατέρας μου είχε αποφασίσει να φύγουμε γρήγορα, βλέποντας και εμένα, αλλά κυρίως τον αδελφό μου να οργανωνόμαστε στην ΕΟΚΑ και θέλησε να προλάβει κακά για την οικογένεια. Την παραμονή της αναχώρησης μας, μια ξαδέλφη μου έκανε ένα αποχαιρετιστήριο πάρτι για μένα στο τότε ξενοδοχείο της Πάφου “Όλυμπος”, που ανήκε στην οικογένεια της. Και εκείνο το βράδυ, μετά το πάρτι περπατήσαμε μαζί με τον Ευαγόρα τον δρόμο με τα κυπαρίσσια προς το Γυμνάσιο μας. Μου έδωσε ένα τετράδιο με 35 ποιήματα του. Τα ποιήματα αυτά τα έχω φυλαγμένα όλη μου τη ζωή, τα εξέδωσα και σε βιβλίο. Και μιλήσαμε εκείνη τη νύχτα για πρώτη φορά. Τον ρώτησα: “Έχεις να μου πεις κάτι;”. Και απάντησε μονολεκτικά: “Ξέρεις τι...”.

Την άλλη μέρα, όταν μπήκαμε οικογενειακώς στο αυτοκίνητο από το σπίτι μας στην Πάφο για να πάμε στο αεροδρόμιο Λευκωσίας από όπου θα πετούσαμε για τη Νότιο Αφρική, ο Ευαγόρας ακολουθούσε τρέχοντας το αυτοκίνητο μέχρι τη Γεροσκήπου. Και όταν φτάσαμε στη Λευκωσία, μου τηλεφώνησε, μου είπε: “Αντίο, εκεί που πας στα ξένα θυμήσου με και μένα που θα σε καρτερώ”. Έκλαιγα, δεν μπορούσα να του μιλήσω. Κατάφερα να του πω μόνο ένα “αντίο”».

«Στην Αφρική αλληλογραφούσαμε», αναφέρει η Λύα Χατζηαδάμου. «Ο Ευαγόρας μου έγραφε πόσο του λείπω, πόσο είναι δυστυχισμένος, ρωτούσε πότε θα γυρίσω πίσω. Εγώ στην Αφρική ήμουν πολύ δυστυχισμένη, άφησα πίσω μου μια ζωή πολύ γεμάτη στο Γυμνάσιο, με φίλους, συγγενείς. Για αυτό, μου έγραφε ένα γράμμα και του έγραφα δύο».

Η κ. Χατζηαδάμου αποκαλύπτει σήμερα τον συγκλονιστικό επίλογο του μεγάλου έρωτα, λίγο πριν το φυσικό τέλος του Ευαγόρα Παλληκαρίδη: «Θα πρέπει να σας πω ότι όταν ο Ευαγόρας είχε βγει στο βουνό, μου έγραφε γράμματα στα οποία συχνά ανέφερε χαρακτηριστικά ότι είναι σαν να γυρίζει ένα φιλμ για τη ζωή του. Και όταν συνελήφθη από τους Άγγλους, έλαβα ένα γράμμα από την αδελφή του. Στο οποίο η Γιωργούλλα μου έγραψε: “Δυστυχώς, το φιλμ τελείωσε”».

Η Αγγελική Σμυρλή θυμάται τον ποιητή Βαγορή

Η συμμαθήτριά του Ευαγόρα στο Γυμνάσιο Πάφου και μετέπειτα μια από τις πλέον δραστήριες γυναίκες της Κύπρου στον αγώνα της ΕΟΚΑ, Αγγελική Σμυρλή, μιλά σήμερα στον «Φ» για τον ήρωα μαθητή και την κοινή τους σχολική ζωή. Ο Ευαγόρας ήταν ένα παιδί πολύ συγκρατημένο, που κατέβηκε από την Τσάδα στην πόλη της Πάφου για να φοιτήσει στο τότε Ελληνικό Γυμνάσιο, θυμάται. Τα τρία πρώτα χρόνια, από το 1950 μέχρι το 1953, θα έλεγα ότι περνούσε απαρατήρητος σχεδόν: Σεμνός, πολύ προσεκτικός, ευγενικός και πολύ καλός μαθητής. Από τα επεισόδια για τη στέψη της Βασίλισσας Ελισάβετ όμως, όταν ο Παλληκαρίδης κατέβασε τη βρετανική σημαία από τα προπύλαια για Γυμναστηρίου, πλέον αλλάζει η φυσιογνωμία του.

Η Αγγελική Σμυρλή θυμάται ότι ο Ευαγόρας ήταν από τους πρώτους που εντάχθηκε στην ΕΟΚΑ. «Αυτό που δεν φεύγει στιγμή από το μυαλό μου», επισημαίνει, «είναι ότι την παραμονή της δίκης του για την επίθεση του σε δύο Άγγλους που χτυπούσαν έναν μαθητή, έπαιξε σε έναν αγώνα καλαθόσφαιρας που οργανώθηκε στο σχολείο μας, αγωνιζόμενος ως να μην συμβαίνει τίποτε. Σαν να μην επρόκειτο να βγει την επομένη ημέρα στο βουνό, όπως σχεδίασε. Άφησε δε ένα γράμμα σε μια συμμαθήτριά μου που ήταν και γειτόνισσα μου», αναφέρει η

Αγγελική Σμυρλή, «λέγοντας της, “να το ανοίξετε αύριο και να το διαβάσει η τάξη”. Το επόμενο πρωί, η συμμαθήτριά αυτή ήρθε στο σπίτι μου όπως κάθε μέρα για να πάμε μαζί στο σχολείο και μου είπε “κοίτα τι άφησε ο Ευαγόρας”, δείχνοντας μου τον φάκελο. Το ανοίξαμε. Ήταν το “Θα πάρω μιαν ανηφοριά...”. Το διαβάσαμε πρώτη φορά εκεί, στο σπίτι μου. Και σκεφτόμαστε τι να πράξουμε, φανερά μέσα στο σχολείο δεν μπορούσαμε να το διαβάσουμε, ήταν όπως σας είπα υπό κατοχή ήδη το σχολείο. Αποφασίσαμε να καλέσουμε τους συμμαθητές μας στις κερκίδες στην αυλή του σχολείου. Μαζευτήκαμε σιγά-σιγά και κάποιος το απάγγειλε. Ακολούθως, το πήγε η Αντρούλα και το άφησε πάνω στην έδρα της τάξης μας. Σε λίγο, άρχισε να διαδίδεται σε όλο το σχολείο το εμβληματικό πλέον αυτό ποίημα».

Η κ. Σμυρλή τονίζει ότι οι συμμαθητές του γνώριζαν ότι ο Ευαγόρας έγραφε ποιήματα και, μάλιστα, τονίζει, στην πέμπτη τάξη ο Ευαγόρας έφερνε ποιήματα του και τα διάβαζε μέσα στην τάξη όταν ο φιλόλογος τους ήταν ο ίδιος με τον προηγούμενο χρόνο. «Θυμάμαι μια ημέρα, έφερε δύο ποιήματα και μας είπε “θα σας τα διαβάσω και να μου πείτε ποιο σας αρέσει περισσότερο”. Το ένα ήταν η “Χαρά” του Γρυπάρη, ένα γνωστό ποίημα. Το άλλο δεν μας είπε ποιου είναι, οι συμμαθητές όλοι επιλέξαμε ως καλύτερο αυτό το δεύτερο. Και τότε μας είπε: “Αυτό είναι του Ευαγόρα”».

«Δεν ήταν όμως άνθρωπος που καυχιόταν και μιλούσε για τον εαυτό του», τονίζει η κ. Σμυρλή. «Για αυτό και οι φίλοι και συμμαθητές του, δεν ξέραμε αυτή τη δράση του σε όλο της το εύρος. Όταν εκ των υστέρων είδαμε όλα εκείνα τα τετράδια γεμάτα ποιήματα του, μείναμε έκπληκτοι». Για επίλογο η Αγγελική Σμυρλή, μας διαβάζει την αφιέρωση του Ευαγόρα στο μαθητικό της λεύκωμα: «Είναι η ζωή ένα ανήφορο και εμείς οι στρατοκόποι. Παρέα μας είναι οι κόποι και ο πόνος βαρύς. Πηγαίνοντας θα κουρασθείς, μπορεί να μετανιώσεις, μα φθάνοντας θα νοιώσεις για πρώτη φορά την ευτυχία που ζήταγες μαζί με τη χαρά».

Ο ελλαδίτης – καθηγητής συναγωνιστής της ΕΟΚΑ

Ο Δημήτρης Σμυρλής ήταν την περίοδο εκείνη ένας νεαρός Ελλαδίτης καθηγητής στο Γυμνάσιο Πάφου, που δεν ήταν καθηγητής του Ευαγόρα, αλλά γνώρισε καλά και την καλλιτεχνική και την αγωνιστική φύση του ήρωα.

«Ήμουν 26 χρόνων τότε», διηγείται στον «Φ» «και δούλευα για δεύτερη χρονιά ως καθηγητής εδώ στην Πάφο. Είχα μνηθεί στην ΕΟΚΑ και ανέλαβα την νεολαία και την οργάνωση μέσα στα σχολεία. Είχα τοποθετήσει ως υπεύθυνους στο Γυμνάσιο Πάφου τη μετέπειτα σύζυγο μου, Αγγελική, Νικολαΐδου τότε, υπεύθυνη για τα κορίτσια και τον Άκη Πιερή για τα αγόρια. Μέσα στους οργανωμένους μαθητές ήταν και ο Ευαγόρας. Ο οποίος όμως έμεινε ελάχιστο χρόνο στην οργάνωση εντός του σχολείου, διότι υπήρξε η περίπτωση με τη δίκη και τη φυγή του στο βουνό».

Ο κ. Σμυρλής τονίζει ότι συνάντησε τον Ευαγόρα στο βουνό μετέπειτα, όταν και ο ίδιος βγήκε εκεί ως καταζητούμενος των Άγγλων για ένα διάστημα. «Βρεθήκαμε στο χωριό Χόλι, που κρύβονταν οι αγωνιστές σε μια αποθήκη που ανήκε στον ιερέα του χωριού. Στο μεταξύ όμως», διηγείται, «εμένα ήρθε εντολή από το Ελληνικό Προξενείο να παρουσιαστώ σε αυτούς ως Έλλην υπήκοος και όχι να εμφανίζομαι ως καταζητούμενος. Με συνέλαβαν τότε οι Άγγλοι. Τον Μάιο του 1956 με έβαλαν στο αεροπλάνο και με απελάσανε. Το τραγικό τέλος του Ευαγόρα, το έμαθα όταν πια ήμουν στην Αθήνα».